

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1710

Warszawa, 10 września 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

**- w sprawie upamiętnienia 200. rocznicy urodzin
Karola Miarki (starszego), wybitnego działacza
społecznego Ziemi Śląskiej.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Łukasza Ściebiorowskiego.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Sylwia Bielawska; (-) Paweł Bliźniuk; (-) Piotr Borys; (-) Marek Jan Chmielewski; (-) Alicja Chybicka; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Elżbieta Gapińska; (-) Barbara Grygorcewicz; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Patryk Jaskulski; (-) Dominik Jaśkowiec; (-) Marcin Józefaciuk; (-) Jacek Karnowski; (-) Iwona Karolewska; (-) Katarzyna Kierzek-Koperska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Tomasz Kostuś; (-) Robert Kropiwnicki; (-) Marek Krzakała; (-) Henryka Krzywonos-Strycharska; (-) Piotr Lachowicz; (-) Artur Jarosław Łacki; (-) Dorota Łoboda; (-) Magdalena Łośko; (-) Dorota Marek; (-) Paweł Masełko; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Jacek Niedźwiedzki; (-) Jolanta Niezgodzka; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Paweł Papke; (-) Karolina Pawliczak; (-) Lucjan Marek Pietrzczyk; (-) Kazimierz Plocke; (-) Mariusz Popielarz; (-) Marek Rząsa; (-) Anna Sobolak; (-) Marek Sowa; (-) Katarzyna Stachowicz; (-) Krystyna Szumilas; (-) Łukasz Ściebiorowski; (-) Apoloniusz Tajner; (-) Maciej Tomczykiewicz; (-) Krzysztof Truskołaski; (-) Adrian Witeczak; (-) Przemysław Witek; (-) Anna Wojciechowska; (-) Witold Zembaczyński.

UCHWAŁA

z dnia ... 2025 r.

w sprawie upamiętnienia 200. rocznicy urodzin Karola Miarki (starszego), wybitnego działacza społecznego Ziemi Śląskiej

Historia Śląska pełna jest postaci, które w trudnych czasach potrafiły być przewodnikami dla swojej społeczności. Jedną z nich jest Karol Miarka, wszechstronny redaktor, publicysta, literat, wydawca, działacz społeczny, polityczny i kulturalny, edukator i lider opinii. Urodzony w dniu 22 października 1825 roku w Pielgrzymowicach w okolicach Pszczyny, na terenie dzisiejszego województwa śląskiego.

Karol Miarka w początkach swojej kariery pracował jako nauczyciel w szkole ludowej, pisarz gminny, organista i sędzia polubowny. W tygodniku „Gwiazdka Cieszyńska” realizował się jako publicysta i literat. Kluczowym momentem w życiu wykształconego w pruskich szkołach Miarki było spotkanie na swojej drodze zawodowej Niemca-polonofila, ks. Bernarda Bogedaina, za sprawą którego rozkochał się w polskim języku i polskiej literaturze. Efektem tego był debiut literacki - powiastka „Górka Klemensowa” o początkach chrześcijaństwa na Śląsku.

W roku 1863 Karol Miarka zasłynął szeroko artykułem „Głos wołającego na puszczy górnośląskiej czyli o stosunkach ludu polskiego na pruskim Śląsku”, będącego swoistym manifestem ideowym autora, który domagał się wprowadzenia języka polskiego do edukacji. Odtąd jego opinie rezonowały nie tylko na Śląsku, ale docierały nawet do Reichstagu.

W latach 1868-1869 był redaktorem polskojęzycznego „Zwiastuna Górnośląskiego”. W roku 1869 kupił pismo „Katolik”, które zaczął wydawać jako tygodnik w Królewskiej Hucie (dzisiejszy Chorzów), dość szybko osiągając sukces. Rosnące w siłę pismo, mające wpływ na politykę na Śląsku i opinię publiczną oraz rodzącą się świadomość Ślązaków, było usilnie zwalczane przez pruską administrację. Miarka nie poddał się jednak, za co spotykały go kolejne szykany w postaci spraw sądowych, grzywien i aresztów. Spędził w więzieniach łącznie trzy lata, co miało druzgocący wpływ na jego zdrowie.

Niezlomny redaktor nie ustał jednak w swojej pracy. Wydał tygodnik „Monika”, który poświęcony był wychowaniu dzieci, w tym edukacji domowej. Jego „Poradnik Gospodarczy” święcił triumfy, zyskując aż 17 tysięcy prenumeratorów w Cesarstwie Niemieckim, Rosji i Austro-Węgrzech. Promował ponadto spółdzielczość, organizował konsumy, inicjował stowarzyszenia kulturalne. Był przy tym pionierem spółdzielczości i kas zapomogowo-

pożyczkowych, liderem opinii, którego idea było nadanie społeczności Śląska podmiotowości i uczynienie z niej wspólnoty opartej na kulturze, języku ojczystym i wartościach.

Nie mając sam ambicji politycznych, inspirował przyszłych parlamentarzystów, którzy reprezentowali Śląsk m.in. w Reichstagu. Nie nawoływał do powstań zbrojnych, uważając, iż mozolnie prowadzone działania na niwie kultury, edukacji i politycznego uświadamienia Ślązaków z czasem przyniosą stosowne efekty. Jego publicystyka piętnowała politykę germanizacyjną i związane z nią wykluczenie mieszkańców Śląska niewładających językiem niemieckim oraz wynikającą z tego dyskryminację także w edukacji. O Miarce mówiło i pisało się, że był mężem opatrnościowym i apostołem Śląska. Popularyzował polską literaturę na łamach swoich pism, uczył szacunku dla tradycji i rodzimej kultury. Wydawał popularne kalendarze, broszury i pozycje beletrystyczne.

Zmarł 15 sierpnia 1882 roku w Cieszynie, gdzie został pochowany. Zostawił po sobie nie tylko książki i czasopisma, ale przede wszystkim dowód, że słowo może być potężniejsze niż polityczne rozporządzenia, a działalność społeczna ma sens nawet w najtrudniejszych czasach. Po dziś dzień napotykamy nie tylko na Śląsku, ale w całym kraju liczne formy pamięci o Karolu Miarce w postaci pamiątkowych tablic, nazw ulic, publikacji oraz placówek edukacyjnych i okolicznościowych nagród Jego imienia.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej upamiętnia Karola Miarkę oddając hołd w 200. rocznicę jego urodzin. Niech będzie to wyjątkowa okoliczność, by przypomnieć szczególnie młodszym pokoleniom, że historia nie dzieje się sama - tworzą ją ludzie, którzy potrafią myśleć o innych i mają odwagę działać.